

Запрацював «Портал викривачів».

Як безпечно та легально поскаржитися на корупціонера

В Україні запустили механізм повідомлення про корупцію в роботі будь-якого державного органу, установи, організації чи підприємства з забезпеченням конфіденційності заявника та його правового захисту.

Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) 6 вересня 2023 року запустило «Єдиний портал повідомлень викривачів», на якому люди зможуть повідомляти про факти корупції, які їм вдалося зафіксувати. Людина, яка набуде офіційного статусу «викривач», може розраховувати на винагороду в розмірі 10% від суми корупційного правопорушення або збитку.

Як пояснюють в НАЗК, «Портал викривачів» — це інструмент антикорупційної політики, і його створення є частиною вимог для початку перемовин про вступ України до Євросоюзу.

У цьому сенсі Україна орієнтується на світовий досвід. Спеціальні державні портали для викривачів корупції діють на постійній основі у багатьох країнах ЄС, у Великій Британії, США, Канаді.

«Портал викривачів» — це спеціалізований ресурс, який забезпечує можливість анонімного надсилання повідомлень працівниками організацій про корупцію в їхніх структурах — інформація викривачів оперативно надсилатиметься її керівникам або уповноваженим підрозділам із питань запобігання та виявлення корупції, а також до спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції: НАЗК, НАБУ, Нацполіції, органів прокуратури.

До порталу приєднують близько 100 000 організацій в Україні, щоб він працював як зручний уніфікований інструмент: починаючи з антикорупційних органів і міністерств — й аж до сільських та селищних рад.

Національним агентством з питань запобігання корупції також надано доступ до Єдиного порталу повідомлень викривачів керівнику Державної установи «Територіальне медичне об'єднання МВС України по Полтавській області».

Портал розміщений за посиланням:

<https://whistleblowers.nazk.gov.ua/>

Також посилання на нього є на сайті НАЗК та будуть на офіційних вебресурсах усіх організацій та установ, яких підключили до порталу.

У яких обставинах звертатися на портал

Будь-яка особа, якій стала відома інформація про корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення, може повідомити про це на порталі. Однак не кожен може набути статусу викривача.

Хто такі викривачі

Людина вважатиметься викривачем за сукупності таких умов:

це фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства), яка переконана, що її інформація є достовірною;

повідомлення про корупцію містить фактичні дані, що доводять можливе вчинення іншою особою корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, які можна перевірити;

ця інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання.

У разі відсутності хоча б однієї з вищевказаних умов людина вважатиметься заявником, а не викривачем. Детальне роз'яснення НАЗК щодо правового статусу викривача в Україні читайте за [посиланням](#).

ХТО може бути викривачем?

- 1** Громадянин України, особа без громадянства, іноземець.
- 2** Переконаний в достовірності інформації про корупційне діяння.
- 3** Інформація, яку він надає, містить достатньо фактів про можливе корупційне діяння: обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення тощо.
- 4** Отримав інформацію під час трудової, професійної, господарської, громадської, наукової діяльності, проходження служби чи навчання тощо.

Анонімно чи відкрито

Загалом кожен може для себе обрати — подавати повідомлення про корупцію анонімно чи з зазначенням інформації про себе.

Особи, які подаватимуть повідомлення анонімно, не зможуть претендувати на статус викривача. Проте можуть мати впевненість, що їхнє повідомлення буде розглянуте: кожному заявнику надається ідентифікатор. Ввівши його у відповідне поле на порталі, можна дізнатися, на якій стадії перебуває розгляд повідомлення.

ПРАВА ТА ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ВИКРИВАЧА

 БУТИ ПОВІДОМЛЕНИМ ПРО СВОЇ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ	 НАДАВАТИ ДОКАЗИ НА ПІДТВЕРДЖЕННЯ СВОЄЇ ЗАЯВИ
 ОТРИМУВАТИ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ ТА РЕЄСТРАЦІЇ ПОВІДОМЛЕННЯ	 ДАВАТИ ПОЯСНЕННЯ, СВДЧЕННЯ АБО ВІДМОВИТИСЯ ЇХ ДАВАТИ
 АНОНІМНІСТЬ ТА КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ	 НА БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ В ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗАХИСТОМ ПРАВ ВИКРИВАЧА
 У РАЗІ ЗАГРОЗИ ЖИТТЮ ТА ЗДОРОВ'Ю НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЩОДО СЕБЕ ТА БЛИЗЬКИХ ОСІБ, МАЙНА ТА ЖИТЛА АБО НА ВІДМОВУ ВІД ТАКИХ ЗАХОДІВ	 НА ВІДШКОДУВАННЯ ВИТРАТ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗАХИСТОМ ПРАВ ВИКРИВАЧІВ, ВИТРАТ НА АДВОКАТА ТА СУДОВИЙ ЗБІР
 НА ВИНАГОРОДУ У ВИЗНАЧЕНИХ ЗАКОНОМ ВИПАДКАХ	 НА ОТРИМАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ
 НА ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ВИЗНАЧЕНИХ ЗАКОНОМ ВИПАДКАХ	 ОТРИМУВАТИ ІНФОРМАЦІЮ ПРО СТАН ТА РЕЗУЛЬТАТИ РОСЛІДУВАННЯ ЗА ФАКТОМ ПОВІДОМЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ

Як повідомити про корупцію на порталі

Після натискання кнопки «Подати повідомлення» на головній сторінці portalу на екрані з'являтимуться блоки, які потрібно заповнити, з покроковими підказками. Портал буде автоматично ставити запитання та підказувати наступні дії.

Головна / Повідомлення про корупцію

Повідомлення про корупцію

1 Крок 1 — 2 Крок 2 — 3 Крок 3 — 4 Крок 4 — 5 Крок 5

Про корупцію в якій організації ви хочете повідомити

Хто вчинив правопорушення *

Керівник організації

Працівник організації

Уповноважений з питань запобігання та виявлення корупції

НАЗАД **Далі**

Якщо ви не знайшли потрібну організацію, вона ще не підключена до portalу. Перелік підключених організацій можна переглянути тут.

Поля, що мають бути заповнені обов'язково, відмічені символом *

Скільки часу триває розгляд повідомлення

Попередній розгляд повідомлень має відбутися протягом 10 робочих днів із дня внесення інформації до portalу. Повідомлення розглядатимуть, якщо наведена в ньому інформація містить фактичні дані, які можливо перевірити.

Фактичні дані — це інформація про конкретні факти порушення встановлених Законом України «Про запобігання корупції» вимог, заборон та обмежень, яке вчинене особою, зазначеною у статті 3 цього закону. Зокрема, це можуть бути відомості про обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення тощо.

Людині, яка надіслала повідомлення, мають надати детальну інформацію про результати попереднього розгляду в триденний строк із дня завершення розгляду.

Якщо під час попереднього розгляду виявляються ознаки корупційного правопорушення, матеріали передають спеціально уповноваженому суб'єкту у сфері протидії корупції або ДБР. Якщо інформація підтверджується, винних осіб притягують до дисциплінарної відповідальності.

Як отримати грошову винагороду

Розмір винагороди для викривача становить 10% від розміру предмета корупційного правопорушення або завданого державі збитку. Встановили й верхню межу для такої винагороди: вона не може перевищувати 3 тисячі мінімальних заробітних плат, установлених на час вчинення такого правопорушення.

Першою умовою для отримання винагороди є статус викривача в кримінальному провадженні. Варто знати, що винагорода виплачується після рішення суду, що набрало законної сили, коштом держбюджету органами державного казначейства.

Небезпека для викривача

У разі виникнення загрози життю, житлу, здоров'ю та майну викривачів і їхніх близьких осіб у зв'язку з тим, що він повідомив про ідентифіковану корупцію, необхідно звернутися до правоохоронних органів про надання захисту від протиправних посягань, що передбачено Законом України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві». Таке звернення може зробити викривач, член його сім'ї або близький родич, а також керівник відповідного державного органу, якому стало відомо про таку небезпеку.